

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. RAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Un document.—Din raportul comisiunii de anchetă, redactat de d-l consilier Al. Nicolau, a adresat Ministerul Justiției pentru a fi depus la Congresul păcii din Versailles.

Jurisprudența Română.—Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.—Divorț.—Treimea atribuită copiilor din averea soțului yinovat.—Dacă este supusă raportului (Pia Danielescu cu Sevastița Săbăreanu).

Trib. Ilfov S. II. com.—Sechestrul asigurător.—Desființare pe calea Apelului.—Contestație.—Instanță grațioasă.—Instanță contencioasă. (România Petroliferă cu Banca Generală a Țării Românești.)

Trib. Dâmbovița S. II.—Colomie în contra particularilor.—Elementul moral.—Motive serioase, legitime și spontanee.—Art. 294 și 297 c. pen.

UN DOCUMENT ¹⁾

Modificarea din partea autorității germane a legilor țării și tentativă vehementă din partea sa de a schimba bazele instituțiilor noastre judecătorești și a legilor lor organice.

Prima grijă a dușmanului după ce, ocupând o parte însemnată din teritoriul țării cu capitala sa, făcuse stăpânire pe toate instituțiile statului, a fost de a pune la dispozițiunea și discrețiunea sa și așezământul cel mai înalt și cel mai sacru, acela al justiției.

În adevăr, prin ordonanța Comandamentului militar a feldmareșalului von Mackensen din 1 Martie 1917, relativă la organizarea judecătorească din teritoriul ocupat, se violează în mod flagrant, după cum vom vedea îndată, atât dispozițiunile exprese a convențiunii de la Haga din anul 1907 și prescripțiunile dreptului ginților, cât și principiile constituțiunii și legilor organice a instituțiilor noastre judecătorești aducând, în același timp, o gravă și vădită atingere prestigiului magistraturii române.

Se știe că conform art. 43 din convențiunea de la Haga, autoritatea puterii legale trecând de fapt în mâinile ocupantului, acesta are dreptul de a lua toate măsurile pentru a restabili și a asigura ordinea

1) V. Dreptul, No. 5, 7 și 9 a. c.

și viața publică, atât și nimic mai mult; prin urmare în baza acestui principiu categoric și precis, inamicul are dreptul și obligațiunea de a aplica legile țării și chiar de a le modifica, dar numai atunci când ar întâmpina vre o piedică în aceste legi. Or, cu adresa No. 403 din 17 Martie 1917, Comandamentul german trimite Ministerului Justiției ordonanța No. 1 din... privitoare la organizarea judecătorească în teritoriul ocupat vremelnic de dânsul, care cuprinde dispozițiuni cu totul deosibite și contrarii de acelea ale legilor țării, fără ca nimic să legitimizeze introducerea unor asemenea modificări.

Iată, în esență, cuprinsul acestei ordonanțe a cărei reproducere în extenso este dată în anexele acestui raport:

1) Se ridică dreptul de apel (art. 2) în materie penală, drept consacrat de toate legislațiunile și care constituie o garanție mai mult în favoarea justițiabililor menită a asigura în mod eficace ordinea și viața socială.

2) Se schimbă textul formulei executorii prevăzută de legi, pe cari judecătorii au jurat de a le păzi cu sfințenie, expunându-se în caz de călcare la pedepse disciplinare.

3) Se institue un comisar (funcționar judecătorec) german care să asiste în sedință la judecarea proceselor supușilor statelor aliate cu dreptul de a lua parte și la deliberarea judecătorilor (art. 6), măsură contrarie dispozițiunilor art. 124 din legea de organizare judecătorească și art. 115 și urm. din codul de pr. civ. român, cari prescriu secretul deliberațiunii judecătorești.

4) Se institue un tribunal german pentru supuși statelor aliate, sustrăgându-i ast-fel de la judecata tribunalelor române, atât în materie civilă cât și în materie penală (art. 6); cu modul acesta indirect însuși românii sunt înlăturați de la judecătorii lor firești.

5) Se ridică tribunalelor române judecarea națio-

nalității justițiabililor (art. 7), contrariu principiului că judecătorii fondului sunt și judecătorii incidentelor și excepțiilor ridicate în cursul procesului.

6) Și în fine, *se ia din puterea ministrului justiției român supravegherea și administrația justiției* (art. 8), lipsindu-l ast-fel de orice autoritate față cu personalul judecătoresc.

Indignarea și revolta sufletească ce a cuprins pe magistrați la aducerea la cunoștința lor a acestei ordonanțe este ușor de înțeles. Atât tribunalul de prima instanță Ilfov cât și Curtea de Apel din București s'au intrunit fără întârziere (Înalta Curte de Casație și Justiție fiind transferată în orașul Iași încă dinaintea ocupației vrășmașului), la 23 Aprilie 1917 în urma convocării primilor lor președinți respectivi, D-nii Oscar Nicolescu și Stelian Bonea, și în adunare generală, au discutat și protestat, prin rapoartele No... înaintate Ministerului Justiției spre a fi aduse la cunoștința administrației militare germane, contra conținutului acestei ordonanțe întrucât printr'ansa se aducea o flagrantă violare nu numai principiilor constante ale dreptului ginților, dispozițiilor formale ale convențiunii pe la Haga și legilor fundamentale române pe care se sprijină așezământul justiției în țara noastră, dar, în acelaș timp, ea constituia și o gravă și directă atingere demnității, prestigiului și independenței persoanei magistraților. Aceste rapoarte sunt reproduse în întregime în anexele raportului de față.

Iată, în substanță, în ce mod legitimase instanțele noastre judecătorești ilegalitatea, ilegitimitatea și inichitatea dispozițiilor din menținuta *ordonanță von Mackensen*:

Dupa ce se arată și se reamintește că justiția română alcăuită pe aceleași baze de organizare ca a celor mai civilizate state, în special cea a statului francez ale cărui coduri au fost aproape ad literam reproduse, recrutată cu toate garanțiile de moralitate și cunoștințe juridice, inamovibila în toate gradele ei erarhice și independenta, fiind tot-d'auna la malțimea ei pentru a asigura ordinea și viața publică, persoana și avutul tuturor locuitorilor țării, fără distincțiune de religie și naționalitate, trece apoi la examinarea și respingerea inovațiilor pe care ordonanța Mackensen voește a le introduce, supunând la o critică obiectivă fie care din aceste modificări.

a) *Suprimarea dreptului de apel în materie penală.*

Această privațiune a dreptului de apel este o măsură absolut nedreaptă și periculoasă, căci este contrarie principiului celor 2 grade de jurisdicțiune admis de toate legislațiunile, cum și textelor formale de lege române (art. 98 legea judec. de ocol și art. 193 c. proc. pen.), și apoi prin acordarea dreptului

tribunalelor de a judeca toate infracțiunile în prima și ultima instanță se ridică inculpaților garanția instanței superioare care în tot-d'auna judecă cu mai multă experiență. Afară de aceasta dispozițiunea art. 2 din ordonanța Mackensen violează art. 43 din convențiunea de la Haga din 18 Octombrie 1907, referitoare la legile și uzurile războiului pe uscat, care nu permite beligerantului ocupător a suspenda sau modifica legile în vigoare în țara ocupată de cât în caz de absolută impedicare, adică când aplicarea lor este în conflict cu necesitățile războiului, și nu se vede cum existența și exercițiul dreptului de apel în procesele penale de competența tribunalelor române ar putea impiedica atingerea scopului războiului sau periclita siguranța armatei de ocupațiune.

6) *Modificarea formulei executorii.*

Prin modificarea formulei executorii „în numele Regelui” ca șef al puterii executive, pusă pe hotărârile definitive și pe titlurile executorii, prevăzută în art. 36 din Constituție și în art. 135 din proc. civ., judecătorii români se vedeau plasați în trista situațiune de a-și călca jurământul ce au făcut de a păzi cu sfințenie Constituția și legile țării, și nu era de sigur această măsură reclamată de nici o nevoie de ordin militar sau public. În această privință s'a invocat și un precedent tras din războiul din 1870, când autoritatea germană, înțelegând să respecte constituția imperială a statului francez și existența imperiului și a șefului său suprem, împăratul Napoleon III, a cerut Curței de apel din Nancy să păstreze tocmai formula ca justiția să fie dată în numele împăratului Napoleon III, întrucât de și teritoriul francez era ocupat de germani și împăratul era prizonier, dar el nu abdicase și ocupantul nu se putea substitui aceluia suveran. Tot acelaș principiu de drept internațional public a fost aplicat în acest războiu față de regatul Belgiei, unde respectându-se suveranitatea, justiția a fost dată în numele regelui belgienilor.

Este cunoscut în acelaș timp că atunci când un beligerant pătrunde pe un teritoriu inamic și se stabilește după încetarea rezistenței, această stare constituie ocupațiunea militară sau de războiu ale cărei caractere esențiale și efecte au fost determinate de conferința păcii de la Haga din 1899 și 1907. Or, ocupațiunea de războiu nu operă un transfert de suveranitate, căci suveranitatea legală, națională subsistă în drept, dar este momentan suspendată în exercițiul ei, iar beligerantul ocupator exercită numai o autoritate de fapt derivând din necesitățile în care se află de a menține ordinea publică și viața socială, de a administra teritoriul invadat și de a proteja armata sa de ocupațiune, principiu consacrat prin convențiunea dela Haga din 18 Octombrie 1907, relativă la legile și uzurile războiului pe uscat. Or, din

momentul ce principiul din convențiunea de la Haga este formal, este constatant în doctrina dreptului ginților că ocupațiunea de războiu nu suprimă suveranitatea legală și că jurisdicțiunea se exercită în numele suveranității, rezultă că dacă legile constituționale ale țării ocupate prescriu că justiția se dă sau că hotărârile se execută în numele suveranului, această regulă de drept urmează a-și primi aplicațiunea și în timpul ocupațiunii de războiu.

c) În cea ce privește *înființarea tribunalului german* pentru supușii și aliații puterilor centrale și românilor în litigiu cu dânsii, care judecă după dreptul procedurii germane și fără căi de atac împotriva hotărârilor sale, s'a arătat că aceasta este contrariu dispozițiunilor art. 104 din constituția română ca și principiului de drept internațional consacrat în convențiunea de la Haga, care prohibă în mod absolut ca supușii statului ocupat să fie sustrași, sub nici un fel de numire și sub nici un cuvânt, de la judecătoria lor naturală (pământeni), iar jurisdicțiunea civilă și penală a tribunalelor rămâne în vigoare, căci o asemenea penalitate ar echivala cu instituirea *regimului capitulațiunilor*.

Pe lângă aceasta, dispozițiunile de mai sus ale ordonanței Mackensen ating dreptul de suveranitate al României, pentru că reduc sfera de aplicare a legilor ei prin aplicarea unor legi germane și chiar față de români și pentru că îi reduc dreptul de jurisdicțiune prin luarea unor justițiabili din competența instanțelor românești, astfel că prin știrbirea drepturilor fundamentale ale statului se isbește chiar în ființa unui Stat cari încă face parte din comunitatea dreptului ginților ca Stat liber.

d) În ce privește *instituirea unui funcționar judecătoresc*, care, în calitate de comisar, să ia apărarea pe lângă instanțele judiciare române, a supușilor statelor aliate și încă având puterea de a participa și la deliberarea judecătorilor în camera de chibzuire, Curtea de Apel ca și Tribunalul arată, în raportul lor, că această dispozițiune pe lângă că este contrarie prescripțiunilor art. 124 din legea de organizare judecătorească, articolelor 115, 118 și 119 din proc. civ. cari prescriu secretul votului, oprind formal pe magistrați de a l divulga, dar încă ea denotă o neîncredere vădită, nejustificată și nemeritată în magistratura țării, cum și o gravă atingere adusă prestigiului și demnității sale și care în mod indirect îi ridică or și ce autoritate morală și independența inerentă persoanei magistratului și fără de care el nu și-ar putea îndeplini misiunea. Efectiv, prezența în timpul desbaterilor și deliberării procesului a reprezentantului german, fie el însuși parte în proces, fie simplu mandatar al autorității militare care l'a trimis pentru a lua parte la judecată, nu numai că nu va fi o lu-

mină pentru conștiința judecătorilor, dar din contră ea va constitui cea mai directă și energică amenințare, fără a mai vorbi de faptul că acel comisar ar putea invoca în camera de consiliu argumente și obiecțiuni noi pe care partea protivnică absentă nu le-a cunoscut și nici nu este în măsură de a le combate. Apoi, știut este că controlul și garanția asupra priceperii și imparțialității judecătorilor se exercită de instanța superioară după considerentele de drept și de fapt expuse în contradictoriu la lumina desbaterilor publice, conținute în hotărâre.

În acelaș timp, Curtea de Apel din București și Tribunalul Ilfov, fără a contesta puterii ocupante dreptul de a aduce modificări legilor țării cerute de nevoile militare, atrage atențiunea comandamentului suprem german că modificările introduse prin ordonanța No. 31 din Martie 1917 violează nu numai dispozițiunile dreptului ginților și a art... din convențiunea de la Haga, dar încă sunt în contradicțiune fragrantă și cu legile stabilite de marele stat major german pe baza convențiunii de la Haga și a regulamentului anexat (art. 43), și al căror comentariu deslușit și dezvoltat s'a dat de însuși marele stat major german prin publicațiunea secțiunii sale istorice (*Kriegsbrauch in Landkriege*, traducțiune de Paul Carpentier) unde se spune categoric, la paginile 144-146-147: „Ocupantul ne fiind de cât substituit suveranului țării ocupate, va continua să administreze cu legile și regulamentele existente. El va trebui să evite de a pune în vigoare, de a suspenda sau modifica pe cele vechi și orice acte de acelaș fel, afară numai dacă aceasta nu s'ar justifica prin cerințele războiului contra cărora nu se poate lupta, cari nu se pot evita, care singure dau drept ocupantului de a legisla. Jurisdicțiunile civile și penale rămân în vigoare și funcționarii nu pot fi constrânși contra voinței lor să continue a exercita nici chiar funcțiunile lor.

Curtea de Apel, pe de o parte, a delegat pe primul ei president de a semnala aceste violațiuni autorității militare germane în drept și de a cere înlăturarea lor, iar pe de altă parte, a dispus amânarea tuturor proceselor pendinte până la comunicarea rezultatului demersurilor ce se vor face. În urmă, Curtea de Apel, în adunarea generală de la 14 Mai 1917, luând în considerațiune faptul că, chiar după trecerea unui interval de timp de trei săptămâni, tratativele pentru modificarea ordonanței de la 1 Martie 1917 nu se terminaseră și că această întârziere era de natură a prejudicia interesele împrișinaților în afacerile la cari nu se referea ordonanța germană, a dispus a relua activitatea și judecarea proceselor lăsate prin ordonanță a fi judecate conform legilor țării și a se menține măsura de a fi amânate până la sosirea rezultatului, numai acelea pentru care ordonanța

impunea o nouă procedură și o nouă compunere a instanței, specificând că aceasta nu implică o accep-tare din partea Curței a situațiunei ce i se creia prin noile dispozițiuni edictate de comandamentul suprem german.

Tribunalul Ilfov de asemenea, la rândul său, a adre-sat direct feldmareșalului von Mackensen o plângere-protest în care arătându-i, în urma unei analize judi-ciare, inanitatea dispozițiunelor cuprînse în ordonanță, zicea: „o adevărată judecată, indiferent de țară și de timp, nu se poate concepe cu un asemenea control al comisarului. Ideea de judecător cere independență pentru cel ce exercită această nobile misiune, cere siguranță deplină că n'are alt control imediat de cât conștiința. O adevărată justiție nu poate exista de cât într'o atmosferă senină și înconjurată de prestigiu și de toată încrederea. O justiție lipsită de acestea nu mai este justiție. Și dacă se recunoaște însemnă-tatea acestei mărețe instituții, care este temeliea tuturor statelor, trebuie să i se respecte toate atributele. De aceia instituția Comisarului, introdusă într'o țară fără capiulații, unde independența magistratului este o dogmă și prestigiul un patrimoniu sfânt al acestui corp, va însemna umilirea complectă a magistraturei căreia i-ar fi de preferat desființarea ei”.

În urma redactării și înalțării acestui protest, com-andantului suprem von Mackensen, *judecătorii tri-bunalului ca și ai Curței de Apel* cu amărăciunea în suflet, dar cu conștiința împăcată, s'au abținut de a-și exercita funcțiunile lor până la resolvarea procesului, mărginindu-se, pentru ca cursul justiției să nu fie întrerupt a judeca numai procesele în care nu se punea în discuțiune punctele vizate în ordonanță. Cu această ocaziune, presidentul S. II-a comercială a tribunalului Ilfov, *D-l Titu Magheru*, printr'o adresă protest cu No. 674 bis din 28 Mai 1917 către primul president al tribunalului Ilfov, îi aduce la cunoștință că aplicarea ordonanței von Mackensen punându-l în situațiune de a-și călea jură-mântul făcut de a observa cu sfînțenie constituția și legile țării și atingându-l în demnitatea sa de om și de magistrat, se crede moralmente obligat de a nu continua mai departe exercitarea funcțiunilor sale judecătorești, încetând ast-fel activitatea sa ca magistrat și ne voind a-și relua funcțiunile sale de cât la sosirea în București a ministerului de justiție legal al țării noastre.

Girantul Ministerului justiției, la rândul său, înarmat de rapoartele celor mai înalte instituțiuni judecătorești rămase în teritoriul ocupat (întrucât Înalta Curte de Casație și Justiție se retrăsese con-form ordinului Ministerului de Justiție în orașul Iași odată cu M. S. Regele, guvernul și parlamentul țării), alarmat cu drept cuvânt de afeniatul săvârșit de inamic, a trimis o adresă oficială N. 1724, din 31 Mai 1917, către consilierul juridic Treptz spre a fi înmănată generalului feldmareșalul von Mackensen.

În această adresă, reluându-se toate argumentele și obiecțiunile din rapoartele expuse mai sus, se arată că o modificare a dispozițiunelor vizate cel puțin în părțile cele mai esențiale este absolut necesară pentru ca justiția să poată funcționa fără a se aduce o atingere legilor în vigoare; principiilor de drept, cum și legilor războiului continental și tot de o dată fără a se aduce o micșorare a prestigiului,

demnității și autorității magistraturei la care ea are drept și de care are trebuință pentru a îndeplini înalta sa misiune”.

În urma energicelor protestări din partea reprezen-tanților celor mai înalte autorități judecătorești, *administrațiunea militară germană s'a văzut silită* ea prin adresa cu No. 3724 din 13 Iunie 1917, co-municată în copie Curței de Apel prin adresa cu No. 2162 din 15 Iunie 1917, să facă cunoscut jus-tiței că a încuviințat modificarea paragrafelor 3 și 6 din ordonanța generalului feld mareșal von Mackensen referitoare la *instituția comisarului și la formula executorie*.

În ceea ce privește modificarea paragr. 1 din ordo-nanță se arată că comisarul german nu va mai lua parte la ședință de cât numai după cererea părții litigante ca să o asiste și a-i da sfaturi pentru o mai bună apărare a intereselor sale, fără însă a mai avea dreptul de a lua cuvântul în ședință și de a mai lua parte la deliberare în camera de consiliu.

S'a menținut totuși obligațiunea de a înștiința guvernatorul militar de introducerea proceselor în care figurau germani sau supuși de ai puterilor aliate.

În ceea ce privește formula executorie impusă de ordonanță «în numele legii», s'a admis de asemenea modificarea ei în sensul că s'a autorizat instanțele judecătorești de a se raporta la art. 36 din constituție și la art. 135 c. pr. civ. ast-fel că formula întrebui-nțată în timpul ocupațiunei de război a fost concepută în termenii următori: *În numele legii* (art. 36 din constituție și art. 135 c. pr. civ.), terminându-se la sfârșit cu modificarea «se dă putere și se porunce-ște» în loc de «dăm putere și poruncim».

De și formula executorie ast-fel cum a fost modi-ficată nu satisfăcea cererea instanțelor judecătorești, nici principiile stabilite în materie de drept inter-național public și nici dispozițiunile convențiunei dela Haga cari prescriu că dacă legile constituționale ale țării ocupate dispun că justiția se dă sau că hotărârile se execută în numele suveranului, această dispozițiune trebuie să-și primească aplicațiune și în timp de ocupațiune de război, întrucât ea nu suprimă suveranitatea națională și întrucât jurisdicțiunea se exercită în numele suveranului; totuși dacă ocupantul se opune la această aplicare și dacă nu este posibil de a concilia exigențele lui cu respectul independenței magistratilor, conflictul, arată doctrina dreptului in-ternațional public, nu trebuie rezolvat în sensul abdi-cării judecătorilor dela funcțiunile lor în dauna populațiunei a cărei ocrotire este impusă magistra-ților, ci prin întrebuițarea în timpul ocupațiunei a formulei generice neutre «În numele legii».

Curtea de Apel din București cași Tribunalul Ilfov de altfel, în majoritate, luând act de modificările aduse asupra celor 2 paragrafe, dar văzând că cele-lalte dispozițiuni ale ordonanței au rămas neschim-bate, au hotărât cu durerea în inimă dar în interesul justițiabililor români a funcționa mai departe în baza următoarelor considerațiuni: «Considerând că față cu asemenea dispozițiuni din ordonanța de mai sus, care violează în mod atât de flagrant principiile de drept și de echitate și a căror suprimare a fost cerută de repre-sentanți magistraturei dar nu a fost admisă, ar urma ca Curtea să declare că este loc, fără a abdica de

la funcțiunile ei, să înceteze provizoriu toate lucrările și să se retragă: Considerând însă, pe de altă parte, că interesul locuitorilor din țara ocupată obligă pe magistrați a nu părăsi postul și a-și îndeplini mai departe misiunea lor; că pentru dânsii aceasta este o datorie socială din cele mai imperioase; că abdicarea de la funcțiunile lor ar avea ca consecință de a abandona administrațiunea justiției indispensabilă securității generale în mâinile învingătorului ocupant și de a priva populațiunea, chiar pentru litigiile dintre naționali care formează obiectul a mării majorității a proceselor, de jubeătorii lor firești din timpul de pace, și de influența morală atât de utilă, ce magistratura țării exercită în starea de perturbațiune ce produce ocupațiunea militară. Considerând că numai aceste interese de ordin cu totul superior, a căror ocrotire se impune magistraților în timpul de războiu și de care nu este cu puțință a nu se ține seama, opresc Curtea de a recurge la măsura extremă de a suspenda toate lucrările și o hotărâse de a continua să-și exercite funcțiunile ei". Adresa No. 559 din 2 Iunie 1917 a Curții către Ministerul Justiției.

(Din raportul comisiei de anchetă, redactat de D-l consilier Al Nicolau, adresat Ministerului Justiției în 1919, pentru a fi depus la congresul păcii din Versailles).

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

SECȚIA I-a

Audiența dela 27 Decembrie 1921

Președenția D-lui Gh. V. Buzdugan, președinte

Pia Danielescu cu Sevastița Săbăreanu

DIVORT. — TREIMEA ATRIBUITĂ COPIILOR DIN AVEREA SOȚULUI DECLARAT VINOVAȚ. — DACĂ ESTE SUPUSĂ RAPORTULUI. — ART. 285 ȘI URM. COD. CIVIL.

Treimea din averea soțului declarat vinovat prin sentința de divorț, atribuită copiilor în virtutea art. 285 al. II. c. civil, constituind un transfert legal de proprietate cu un caracter juridic oneros, nu poate fi supusă nici direct nici pe cale de analogie obligațiunii restrictive a raportului.

No. 1138. — Respins recursul făcut de Pia C. Danielescu tutoare în contra Deciziei No. 155/920 a Curții de Apel Craiova S. II. S'a citit raportul făcut în cauză și s'au ascultat d-nii avocați S. Rosental și G. M. Dumitrescu în desvoltarea motivelor de recurs, și d-nii avocați Toma Stelian, B. Cernea și I. Căprescu în combateri.

D-l Procuror Al. N. Gane a pus concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și III de recurs.

1) „Violarea art. 282, 751, 669, 801 și 759 c. c., și a principiilor generale în materie de donațiuni și raporturi, prin ceea ce instanțele de fond au declarat că dobândirea treimeii din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de divorț, deși cu titlu gratuit, nu constituie o donațiune și prin urmare nu trebuie să fie raportată la succesiunea părintelui, ci este o donațiune ex lege.”

2) „Violarea art. 841 și 843 cod. civ. și exces de putere intru cât instanțele de fond au făcut iluzoriu dreptul părintelui de a dispune după voința sa de o cotă parte anume specificată în raport cu moștenitorii săi rezervatari, din averea agonisită de dânsul.”

Având în vedere că, din decizia atacată cu recurs, rezultă că Sevastița Săbăreanu, în calitate de mandatară a copiilor săi Maria Verona Veronica D. Bădărău, și P. C. Danielescu, ambii născuți din prima căsătorie, — desfăcută prin divorț, — a lui C. Danielescu, a cerut la Trib. Gorj, împărțeala averii successorale, rămasă pe urma defunctului lor părinte, față de Alexandru Șerban C. Danielescu, copil din a doua căsătorie a lui C. Danielescu, reprezentat prin mama și tutoarea lui legală, Olimpia C. Danielescu; că, cu această ocaziune, discutându-se compunerea masei successorale, tutoarea minlorului Alexandru Șerban Danielescu a cerut în numele acestuia, ca ceilalți doi moștenitori, copiii din prima căsătorie, desfăcută prin divorț, să fie obligați a raporta treimea ce li s'a atribuit, conform art. 285 cod civ, din averea părintelui lor C. Danielescu, prin sentința de divorț, pronunțată în contra acestuia; că ambele instanțe de fond au respins însă această cerere, pe motiv că treimea din averea soțului declarat vinovat prin sentința de divorț, ce se cuvine copiilor eșiți din această căsătorie, nu constituie o donațiune propriu zisă, ci o transmisiune de proprietate în virtutea legii, și ca atare nu poate fi supusă raportului la masa succesiunii, nici redusă prin atingerea rezervei; că prin această soluțiune, recurentul susține că s'ar fi nesocotit caracterul juridic al treimeii din averea concedată copiilor, care în realitate ar fi tot o donațiune, de vreme ce copiii nu dau nimic în schimb, și prin urmare legea nescutind-o de raport, ea trebuie ca ori ce donațiune să fie raportată la masa succesiunii pentru a nu se atinge principiul fundamental de egalitate ce trebuie să domnească între copiii moștenitori.

Considerând că prin art. 285 al II și urm. cod. civ., modificate prin legea din 15 Martie 1906, se prevede că o treime din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie pentru cauză determinată se cuvine și trece în proprietatea copiilor eșiți din această căsătorie;

Considerând că din debaterile parlamentare care au avut loc cu ocaziunea votării acestei legi și din expunerea de motive cu care s'a depus proiectul ei, rezultă că scopul acestei dispozițiuni legale, a fost pe deoparte acela că în interesul menținerii căsătoriilor, să se dea o sancțiune materială contra soțului care a provocat despărțenia, iar de altă parte să se acorde copiilor o despăgubire pentru situațiunea precară, — cum zice expunerea de motive, — ce li s'a creat prin divorțul părinților și care să-i asigure pentru viitor.

Considerând că aceasta fiind rațiunea legii față de copii, și proprietatea treimeii din averea soțului vinovat fiindu-le transmisă de drept în virtutea legii, nu ca o liberalitate ci cu titlu de despăgubiri sau ca o compensație pentru prejudiciul încercat de ei din desfacerea căsătoriei părinților, urmează că acest transfert legal de proprietate să înfățișează cu un caracter juridic oneros, iar nu ca o donațiune având drept cauză spiritul sau ideea de liberalitate, care lipsește cu totul aci.

Că deci, copii primind cu acest titlu treimea din averea părintelui, — iar nu cu titlul de donatari și moștenitori ai acestuia, ca un avans asupra succesiunii și deci cu condițiunea subînțeleasă în donațiuni a raportului, conform voinței prezumată a donatorului, — urmează că această treime din averea atribuită de lege în mod definitiv și irevocabil, nu poate fi supusă nici direct și nici chiar prin analogie, sub titlul unui dar legal excepțional, obligațiunei restrictive a raportului — care prin efectul său rezolutoriu, constituie negreșit o atingere adusă dreptului de proprietate, și ca atare nu este admisibil decât pe temeiul unei dispozițiuni formale de lege.

Că așa fiind, ori cât de nedrepte ar apărea în principiu consecințele dispozițiunei în discuțiune, față de copii din altă căsătorie ai soților despărțiți și mai ales față de acei dintr'o căsătorie anterioară celei desfăcute prin divorț, soluțiunea dată în specie de instanțele de fond, neobligând pe întimați la raportul treimei, recunoscută lor prin sentința de divorț a părinților, este legală și prin urmare ambele motive de recurs au a fi respinse.

Având în vedere că s'a renunțat la motivul II de casare.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV S. II Com.

Audiența de la 6 Aprilie 1922

Președenția D-lui Siliu Rădulescu, judecător.

România Petroliferă cu Banca Generală a Țării Românești

SECHESTRU ASIGURĂTOR. — DESFIINȚAREA LUI PE CALEA APELULUI. — CONTESTAȚIE. — INADMISIBILITATE. — ART. 104 ȘI 399 PR. CIVILĂ.

INSTANȚĂ GRAȚIOASĂ. — MĂSURI LUATE DE TRIBUNAL PE ACEASTĂ CALE. — ATACAREA LOR PE CALEA APELULUI. — ART. 104 PR. CIVILĂ.

SECHESTRU ASIGURĂTOR. — DEBITOR. — GARANȚII DE SOLVABILITATE. — RIDICAREA SECHESTRULUI. — CONTESTAȚIE. — INADMISIBILITATE. — CERERE GRAȚIOASĂ ÎN CAMERA DE CONSILIU. — ART. 104 ȘI 617 PR. CIVILĂ.

INSTANȚĂ CONȚENCIOASĂ ÎN ȘEDINȚA PUBLICĂ. — DACĂ POATE FI TRANSFORMATĂ ÎN INSTANȚĂ GRAȚIOASĂ DE COMPETINȚĂ CAMEREI DE CONSILIU.

1). Sechestrul asigurator fiind o măsură de conservare luată de Tribunal pe cale grațioasă, nu poate fi ridicat de cât pe calea apelului deschisă de art. 104 pr. civilă, iar nu pe calea contestației prevăzută de art. 399 pr. civilă numai pentru atacarea executărei hotărârilor desăvârșite.

2). Măsurile încuviințate de Tribunal în camera de consiliu în virtutea art. 104 pr. civilă nu pot fi atacate în fața complectului Tribunalului, în ședință publică, ci numai pe calea apelului la curte prevăzută chiar în dispozițiunile acestui text.

3). Debitorul în caz când are garanții sufici-

ente pentru a cere ridicarea sechestrului asigurator pe baza art. 617 pr. civilă, urmează a se adresa cu o cerere în camera de consiliu pe care Tribunalul s'o rezolve tot conform art. 104 pr. civilă, iar nu pe cale de contestație în contra înființării sechestrului asigurator.

4. Din moment ce instanța este legată între părți în ședință publică, Tribunalul nu se mai poate considera în instanță grațioasă, pentru a rezolva o cerere de competența camerei de consiliu de cât numai dacă toate părțile cari au fost citate pentru ședință publică consimt la aceasta.

No. 287. — Admis incidentul de inadmisibilitatea contestației făcută de către Soc. Română Petroliferă și ridicat de către Banca Generală a Țării Românești.

S'au ascultat D-nii avocați Traian Alexandrescu din partea intimătei Banca Generală a Țării Românești în dezvoltarea incidentului și D-l avocat Toma Stelian din partea Soc. România Petroliferă.

Tribunalul,

Asupra incidentului de inadmisibilitatea contestației ridicat de către intimata „Banca Generală a Țării Românești“, întemeiat pe motivul că sechestrul asigurator fiind o măsură de conservare luată de Tribunal pe calea grațioasă conform art. 104 pr. civilă, debitorul nu poate ataca această măsură a Tribunalului de cât pe calea apelului, iar nu pe calea contestației.

Având în vedere actele dosarului și susținerile părților.

Considerând că, în drept, contestația e o cale extraordinară de atac prevăzută de art. 399 pr. civilă, de sub capitolul execuțiunei silite, și acordată părților vătămate prin executarea unei hotărâri desăvârșite, în contra căreia li sunt închise căile de atac ordinare.

Considerând că sechestrul asigurator prevăzut de art. 613 pr. civilă, e o simplă măsură de conservare pe care Tribunalul în urma cererei creditorului o ia în virtutea dreptului și pe calea jurisdicției grațioase instituită prin art. 104 pr. civilă.

Considerând că deci potrivit acestui text de lege sechestrul asigurator nu poate fi considerat ca o executare o hotărârei desăvârșite pentru a putea fi desființată pe calea contestației prevăzută de art. 399 pr. civilă, ci ca o măsură de conservare luată pe cale grațioasă pentru atacarea căreia art. 104 pr. civilă deschide debitorului sechestrat calea apelului.

Având în vedere că contestatoarea „România Petroliferă“ susține că în speță nu e vorba de o contestație propriu zisă, ci de o simplă cerere prin care se tinde ca Tribunalul pe cale contencioasă, după ce va asculta părțile protivnice, să judece din nou cererea, de astă dată în ședința publică, și să revie asupra măsurii

sechestrului pe care a luat-o în camera de consiliu pe calea grațioasă a art. 104.

Considerând că tocmai măsura luată de către Tribunal fiind înființată pe calea prevăzută de art. 104 pr. civilă, ea nu mai poate fi desființată decât tot pe calea arătată de acest text de lege, care este a apelului.

Având în vedere că, în al doilea rând, contestatoarea arată că chiar dacă cererea sa privită ca contestație nu poate fi admisibilă, poate însă fi primită ca o cerere întemeiată pe art. 617 pr. civilă, potrivit cărui text dacă datornicul prezintă garanții îndesțulătoare, judecătorii pot ridica sechestrul asigurător.

Considerând că într'adevăr potrivit acestui text de lege, Tribunalul care a ordonat înființarea sechestrului asigurător poate ori când să-l ridice, dacă debitorul prezintă garanții suficiente de plata datoriei, însă pentru ca această măsură să fie luată, partea urmează a se adresa cu o cerere în camera de consiliu, unde tot pe cale grațioasă Tribunalul ca și la admiterea sechestrului, are a se pronunța potrivit art. 104 pr. civilă, în prima instanță și cu drept de apel, dacă cererea urmează a fi admisă sau nu, iar nu pe calea contencioasă a contestației în ședință publică.

Considerând că, într'adevăr, prin contestație se urmărește sfărâmarea actului judecătoresc care a fost rău incuviințat, pe când pe baza art. 617 pr. civilă, nu se urmărește sfărâmarea actului judecătoresc, ci se cere numai ca Tribunalul constatând garanții suficiente din partea debitorului, să constate în același timp și inutilitatea sechestrului și ca consecință să ordone ridicarea lui.

Având în vedere că contestatoarea mai susține că Tribunalul poate considera contestația de față ca o simplă cerere făcută în camera de consiliu și deci să păsească la rezolvarea ei.

Considerând că din moment ce instanța este legată între părți prin contestația de față în ședință publică, Tribunalul nu se mai poate considera ca instanță grațioasă în cameră de consiliu pentru a rezolva cererea în sensul arătat de contestatoarea, de cât numai dacă intimata Banca Generală a Țării Românești nu s'ar opune la aceasta, ori din contră, prin concluziile reprezentantului său, intimata se opune a discuta cererea contestatoarei pe această cale.

Că ast-fel fiind, contestația de față urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, rămânând ca debitoarea „România Petroliferă”, dacă crede că poate prezenta garanții suficiente de solvabilitate, să se adreseze pentru a cere ridicarea sechestrului asigurător cu o cerere nouă, în camera de consiliu.

Apreciind asupra cheltueilor de judecată, Tribunalul le fixează la suma de 1000 lei, cât urmează a fi

obligată contestatoarea, România Petroliferă a plăti intimitei Banca Generală a Țării Românești.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Siliu Rădulescu, respinge contestația.

Semnați: Siliu Rădulescu, I. Popovici Mavrodin

TRIBUNALUL DÎMBOVIȚA S. II

Audiența dela 28 Octombrie 1921

Președenția D-lui Const. Dumitrescu, Președinte

— — —
Ioniță Dumitru cu Ministerul Public

COLOMNE ÎN CONTRA PARTICULARILOR. — ELEMENTUL MORAL. — MOTIVE SERIOASE, LEGITIUNE ȘI SPONTANEE. — ART. 294 AL. I ȘI 297 C. P.

Elementul moral al delictului de colomnie nu este întrunit pentru a constitui acest delict, ori-de-câte ori propunerea prin care s'a adus imputarea unui fapt a fost făcută sub influența unor motive serioase, legitime și spontanee, de natură a fi silit pe colomniator să creadă în existența faptului imputat.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea publică pornită de d. Prim-Procuror al acestui Trib. prin rechizitorul introductiv No. 3705 din 1921 contra lui Ionița Dumitru pentru faptul de colomnie prevăzut și pedepsit de art. 294 și 297 c. pen.

Considerând că prevenitul fiind urmărit pentru delictul de colomnie comis în contra particularilor, cată a examina dacă în fapta sa sunt întrunite elementele delictului de colomnie prevăzut și pedepsit de art. 294 al. I și 297 c. p.

Considerând că pentru existența acestui delict se cere ca să fie o propunere prin care să se aducă imputarea unui fapt determinat; ca imputarea să se adreseze unei persoane particulare determinată sau a cărei desemnare să se poată preciza după aprecierea judecătorilor; ca faptele imputate să fie grave, adică de așa fel încât dacă ar fi adevărate să supună pe colomniat la pedepse sau măcar la ura sau disprețul cetățenilor; ca prepunerea faptului imputat să fie făcută prin publicitate, adică prin unul din mijloacele enumerate prin art. 294 c. pen.; ca faptele imputate să fie recunoscute false și ca prepunerea să fie făcută cu rea credință.

Considerând că prepunerea ca element al delictului de colomnie trebuind ca să consistă din desțainuirea spontană a unor fapte determinate ce se impută unei persoane anumite, primele două elemente există în fapta prevenitului, de oarece din desbaterile procesului se stabilește că prevenitul a reclamat șefului de gendarmi și a vorbit față de mai multe persoane că părțile civile i-au furat un cal.

Considerând că prepunerea conține și o imputație gravă, faptul denunțat ca comis de părțile civile consistând din infracțiunea de furt. — Într'adevăr, pentruca colomnia să fie pedepsibilă cerându-se ca să existe și elementul prejudicial, adică ca să fie de natură a aduce pagube colomniatului, aceasta nu poate avea loc decât dacă faptele imputate sunt

determinate și de așa gravitate încât de ar fi adevărate, ar supune pe colomniat la pedepse sau măcar la ura sau disprețul cetățenilor. — În specie există și elementul prejudicial în fapta pentru care este urmărit prevenitul, fiindcă stabilindu-se că prevenitul a prepus din cuvinte rostite în public că părțile civile i-au furat un cal, prin aceasta, faptul imputat părților civile de ar fi adevărat, i-ar supune pe aceștia la urmăriri judiciare și la pedepse.

Considerând că pentru existența delictului de calomnie cerându-se și elementul publicității, care consistă din aceea ca colomnia să fie comisă verbal sau prin scris în public, adică ca agentul să facă cunoscut printr'unul din mijloacele enumerate prin art. 294 c. p. în prezența publicului, faptele determinate și neadevărate pe care le prepune asupra unei persoane în specie există acest element, deoarece din depozitiunile martorilor ascultați și debaterile procesului rezultă că prevenitul a adus părților civile imputarea faptului de furt prin cuvinte rostite în fața și auzul mai multor persoane, cum și printr'o reclamațiune adresată șefului postului de geandarmi și, deci, în public. Această reclamațiune fiind verbală, iar șeful de geandarmi nedresând nici un act, deoarece prevenitul n'a putut să dovedească cu nimic faptul de furt imputat părților civile, ea urmează a fi considerată că constituie un act de executare al infracțiunii de calomnie, iar nu un element material al delictului de denunțare colomnioasă comisă contra particula-rilor.

Considerând că potrivit art. 295 c. p. delictul de colomnie există numai dacă imputarea este minci-noasă, iar în caz când se înfățișează vre-o dovadă legiuită despre existența faptului imputat, ea trebuie să fie constatată în mod prealabil în conformitate cu dispozițiunile art. 296 c. pen.

Considerând că art. 296. c pen. cerând ca dovadă legitimă pentru stabilirea faptului imputat acea care va rezulta dintr'o hotărâre de judecată sau prin orice act autentic, ori vreun înscris cu scrierea sau subscrierea colomniatului, prevenitul n'a înfățișat nici una din aceste dovezi pentru a stabili că fapta imputată părților civile este adevărată. În cazul acesta imputațiunea adusă de prevenitul părților civile urmând a fi considerată ca nefiind adevărată, în fapta pentru care este urmărit prevenitul, este întrunit și elementul falșității faptului imputat.

Că urmează a examina dacă pe lângă elementele constatate că există în fapta pentru care este urmărit prevenitul și care țin de materialitatea delictului, mai este întrunit și elementul moral al delictului de calomnie.

Considerând că un fapt pentru a putea face obiectul unei urmăriri penale trebuie să fie rezultatul concursului, inteligenții și voinții agentului. Fiindcă în penal voința agentului are două direcțiuni diferite după cum infracțiunea a fost comisă cu intențiune sau din greșeală, condițiunile generale ale culpabilității se examinează și ele în raport cu aceste două grade de moralitate ale infracțiunii.

Considerând că legea declarând culpabil de calomnie pe acela care cu rea credință aduce unei persoane o imputare neadevărată, prin aceasta se stabilește că delictul de calomnie, în cece privește gradul

său de moralitate, face parte din clasa infracțiunilor penale pentru care, ca să fie responsabilitate penală, se cere intențiune dolosivă.

Că, pentru aceasta, existența elementului moral al delictului de calomnie urmează a fi examinată atât în raport cu conștiința pe care a avut'o colomniatorul despre falsitatea faptelor imputate, cât și cu intențiunea sa de a face rău colomniatului care se poate deduce din împrejurarea că deși colomniatorul a știut că faptele prepuse în public prin cuvinte sau scris asupra colomniatului nu sunt adevărate și deci cunoștea că nu va putea face dovada cerută de art. 296 c. p., cu toate acestea a avut voința de a-le prepune, cauzând prin aceasta victimei prejudiciul special care este consecința defaimării și care consistă din aceea că a voit să înșele publicul propunând ca adevărate niște fapte neadevărate.

Că pentru aprecierea existenței și a acestui element în fapta pentru care este urmărit prevenitul, se constată din debaterile procesului că prevenitul justifică prepunerea ce a făcut asupra părților civile prin care i-a acuzat că i-au furat calul, pe un motiv serios, legitim și spontan care consistă din aceea că surprinzând părțile civile pe când își căutau calul, le-a strigat să stea, iar părțile civile și însoțitorii lor în loc să se oprească au luat'o la fugă; că acest fapt s'nb impresiunea căruia a adus imputarea, l-a determinat să creadă că părțile civile și însoțitorii lor i-au furat calul.

Că, în cazul acesta, deși este adevărat că prevenitul a prepus în public asupra părților civile existența unui fapt pe care nu l'a dovedit că aceștia l'ar fi comis, însă, din complexul împrejurărilor în care numitul a adus imputarea, se stabilește că el n'a făcut aceasta cu rea credință, adică cu conștiința că faptele imputate sunt false, ci că a adus imputarea fiind dominat de motive serioase și legitime de natură a-i fi format credința că părțile civile și însoțitorii lor ereau aceia care i-au furat calul.

Că, așa fiind, cu toate că faptul comis de prevenitul a fost opera voinții sale, dar întrucât imputarea faptelor adusă părților civile nu-și are origina în răutatea și hotărârea prevenitulului de a vătâma părților civile, ci într'o cauză întemeiată pe motive serioase, legitime și spontanee de natură a-l fi silit să creadă că acuzarea adusă părților civile este adevărată, în fapta sa nu poate fi întrunit și elementul moral al delictului de calomnie, astfel ca să fie locul la responsabilitate penală prescrisă de art. 294 c. pen.

Că, prin urmare, în fapta pentru care este urmărit prevenitul nefiind întrunit toate elementele delictului de calomnie prevăzut și pedepsit de art. 294, 295, 296 și 297 c. pen., numitul în baza art. 10 și 187 pr. pen. cată a fi achitat.

Pentru aceste motive, redactate de d. Președinte, achită.

Semnați: C. Dumitrescu, G. I. Cazacu.